

Lietuvos Respublikos Seimo nariams

2017 balandžio 28d.

Virginijui Sinkevičiui

Dainiui Kreiviui

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

El. paštas: Virginijus.sinkevicius@Irs.lt

Dainius.kreivys@Irs.lt

Dėl Lietuvos Respublikos Lobistinės veiklos įstatymo nr. VIII-1749 pakeitimo įstatymo projekto nr. XIIP-2731(2)

Asociacijai Investors' Forum žinoma, kad Lietuvos Respublikos Seime yra svarstomas Lobistinės veiklos įstatymo nr. VIII-1749 pakeitimo įstatymo projekto nr. XIIP-2731(2) (toliau – **Lobistinės veiklos įstatymo projektas**).

Palankiai vertintina tai, jog Lobistinės veiklos įstatymo projektu siekiama aiškiau reglamentuoti lobizmo procesus ir jų viešinimą, suteikti galimybes visuomenei susipažinti su interesų grupėmis, kurios dalyvauja teisėkūros procese.

Asociacija Investors' Forum pastebi, kad remiantis EBPO rekomendacijomis¹ efektyvus lobistinės veiklos reguliavimas turėtų remtis šiais principais:

- Lobistų ir lobizmo veiklos apibrėžimas turi būti labai aiškus ir nepalikti erdvės interpretacijoms ir neužtikrintumams.

¹ <http://www.oecd.org/corruption/ethics/Lobbying-Brochure.pdf>

- Informacijos pateikimo reikalavimai turėtų aiškiai apibrėžti esminius aspektus: lobistinės veiklos tikslą, finansavimo šaltinius ir naudos gavėjus.
- Įstatyme numatytos taisyklės ir principai turėtų būti standartas, kurio tikimasi iš lobistinės veiklos.
- Registravimosi ir informacijos teikimo procedūros turėtų būti aiškiai struktūruotos.
- Siekiant skaidrios ir integralios lobizmo praktikos Lietuvoje, būtina užtikrinti visoms suinteresuotoms šalims vienodą prieigą prie teisėkūros proceso.
- Siekiant efektyvaus lobizmo veiklos reguliavimo svarbu reguliariai papildyti veiklos principus ir taisykles remiantis praktine patirtimi.

Europos Komisijos Žaliojoje knygoje „Europos skaidrumo iniciatyva“² taip pat akcentuojama, kad:

- Lobizmo apibrėžimas apima visą veiklą, kuria siekiama daryti įtaką politikos formavimo ir sprendimų priėmimo procesams.
- Būtent dėl lobizmo apibrėžimo, „lobistais“ turėtų būti laikomi visi lobizmo veikla užsiimantys, dirbantys įvairiausiose organizacijose: viešųjų ryšių konsultacinėse įstaigose, advokatų kontorose, NVO, tyrimų institucijose, įmonių lobizmo skyriuose, prekybos asociacijose.
- Siekiant didinti lobistinės veiklos skaidrumą reikėtų diegti savanorišką registracijos sistema, bendrą elgesio kodeksą parengtą pačių lobistų ir priežiūros ir sankcijų sistemą.

Transparency International 2015 m. lobizmo Europoje apžvalgos lobizmo skaidrumo įrankių tvirtumo reitinge Lietuva kartu su Airija ir Europos Komisija dalinasi antra vieta tarp visų Europos Sąjungos valstybių ir atsilieka tik nuo Slovėnijos. Reitinge yra vertinamas informacijos apie lobistinę veiklą prieinamumas, lobistų registravimo, skaidrumo taisyklių ir registro apimtis, viešojo sektoriaus subjektų skaidrumo mechanizmai ir ypatingai teisės aktų kūrimo proceso viešumas. Tačiau lobisto, lobistinės veiklos ir lobizmo tikslų apibrėžimai Lietuvoje yra neaiškūs ir neišsamūs lyginant su Europos Parlamentu, Europos Komisija, Airija, Slovėnija, Austrija, Lenkija bei D. Britanija.

Atsižvelgus į išvardintus principus atkreipiame dėmesį, kad pateiktame įstatymo projekte į lobistinės veiklos apibrėžimą nepatenka visi subjektai, kurie siekia daryti įtaką politikos formavimui ir sprendimų priėmimo procesams, darome išimtis nevyriausybinėms organizacijoms, pavieniams asmenims, tačiau į apibrėžimą yra įtraukiamos verslo

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006DC0194&from=LT>

asociacijos. Tokio pobūdžio išimtys ir subjektų grupavimas prieštarautų Europos Komisijos ir OECD deklaruotiems efektyvaus ir skaidraus lobizmo principams.

Taip pat akcentuojame, kad kartu su privalomu registravimu siūlomas mokesčio įvedimas sukurtų nevienodas sąlygas ir galimybes subjektams atstovauti interesus. Teisėkūros procesas turėtų būti atviras visos suinteresuotoms pusėms ir nesukurti barjerų.

Įstatymo projekte siūlomi reikalavimai registruoti kiekvieną pasiūlymą dėl kurio siekiama daryti įtaką ir kiekvieną priemonę, kuri buvo panaudota siekiant daryti įtaką, neabejotinai prieštarauja proporcingumo principui ir apkrautų subjektus administracine našta, o surinkta informacija nesukurtų visuomenei vertės.

Atsižvelgiant į EBPO rekomendacijas ir Europos Sąjungos institucijų praktikas asociacija „Investors' Forum“ siūlo užtikrinti visų siekiančių daryti įtaką asmenų nemokamą registravimą lobistų sąrašuose; teisės aktų, dėl kurių siekiama daryti įtaką deklaravimą.

Siūlome Lietuvos Respublikos Lobistinės veiklos įstatymo nr. VIII-1749 pakeitimo įstatymo projektą nr. XIIP-2731(2) papildyti:

Įstatymo projekto 1 straipsnio 3 dalį:

~~„3. Šio įstatymo nuostatos netaikomos nevyriausybinėms organizacijoms, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme.“~~

Įstatymo projekto 4 straipsnio 1 dalį:

~~4) susitaręs su asmeniu, kuriam lobistine veikla siekiama daryti įtaką, dalyvauti rengiamuose susitikimuose, posėdžiuose, pasitarimuose dėl teisės akto ar administracinio sprendimo projekto;~~

Įstatymo projekto 10 straipsnio 7, 9 ir 10 dalis:

~~7. Asmuo, gavęs pranešimą apie sprendimą įrašyti jį į lobistų sąrašą, per vieną mėnesį nuo pranešimo gavimo dienos turi sumokėti valstybės rinkliavą ir pateikti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai jos sumokėjimą patvirtinantį dokumentą. Jeigu prašymą įtraukti fizinį asmenį į lobistų sąrašą pateikia juridinis asmuo, jis taip pat turi sumokėti valstybės rinkliavą. Asmeniui, nustatytu laiku pateikusiam valstybės rinkliavos sumokėjimą patvirtinantį dokumentą, išduodamas lobisto pažymėjimas.~~

~~9. Šio straipsnio 7 dalyje nustatytas reikalavimas dėl valstybės rinkliavos netaikomas nevyriausybinių organizacijų ir religinių bendruomenių atstovams.~~

~~10. Jeigu asmuo nustatytu laiku nepateikia valstybės rinkliavos sumokėjimą patvirtinančio dokumento, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija sprendimą įrašyti asmenį į lobistų sąrašą pripažįsta netekusiu galios.~~

Įstatymo projekto 12 straipsnio 2 dalį:

12 straipsnis. Lobistinės veiklos deklaracija

~~1. Lobistas Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nustatyta tvarka elektroninėmis priemonėmis privalo deklaruoti lobistinę veiklą dėl kiekvieno teisės akto ir teisės akto projekto ne vėliau kaip per septynias kalendorines dienas nuo lobistinės veiklos dėl konkretaus teisės akto ar jo projekto pradžios (žodinio ar rašytinio (taip pat ir elektroninėmis priemonėmis), dėl teisės akto projekto ar administracinio sprendimo nuostatų aptarimo su asmeniu, kuriam lobistine veikla siekiama daryti įtaką).~~

~~2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytoje deklaracijoje lobistas privalo nurodyti:~~

~~1) savo vardą, pavardę, lobisto pažymėjimo numerį;~~

~~2) lobistinės veiklos užsakovo vardą, pavardę ar pavadinimą, asmens ar juridinio asmens kodą;~~

~~3) teisės akto ar teisės akto projekto, dėl kurio jis veikia kaip lobistas, pavadinimą;~~

~~4) teisės akto ar teisės akto projekto, administracinio sprendimo, dėl kurio jis veikia kaip lobistas, norimo pakeisti dalyko trumpą apibūdinimą;~~

~~5) institucijos ar įstaigos (jeigu yra, ir padalinio), kurioje eina pareigas asmuo, kuriam buvo siekiama daryti įtaką, kad būtų priimami ar nepriimami teisės aktai, administraciniai sprendimai, pavadinimą;~~

~~6) asmens, kuriam lobistine veikla buvo siekiama daryti įtaką, vardą, pavardę, pareigas.~~

~~3. Lobistinės veiklos deklaracijos formą nustato Vyriausioji tarnybinės etikos komisija.~~

Pagarbiai,

Vykdomoji direktorė

Rūta Skyrienė